

EDINOST

206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Edinost

Boj proti fašizmu; je boj
vsakega poštenega rodolju-
ba; vsakega delavca in de-
lavke — pač vsakega brez
izjeme na politično, narodno
ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:

Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Vol. 2. No. 70.

Price 5c.

TORONTO, ONTARIO

FRIDAY, JULY 21, 1944

Price 5c.

Let. 2. št. 70

Reakcija na delu v pred volivni kampanji

Kvibeški nacionalisti sovražnika naroda, a zvesti
hlapci fašizma

Ottawa — Fred Rose, od-
poslanec delavske progresi-
vne stranke v federalni zbor-
nici poslancev, je v svojem
značilnem govoru o tekočih
razmerah v deželi zlasti
pred federalnimi volitvami
prihodnje jesen, močno po-
vdaril o potrebi narodnega
edinstva in pa vlade, katera
bi bila sestavljena od dela-
vskih, liberalnih in drugih
napredno-progresivnih pos-
lancev v edinstvenem fron-
tu proti torijevcem in kvibe-

ških Nacionalistov.

Prihodnje volitve so tem-
bolj značilne je dejal Fred
Rose, če računamo na zma-
go nad sovražnikom ne samo
na bojnem polju, marveč
tudi v zaledju na našem do-
mačem pragu. Po mojih
mnenju ne zadostuje zmaga-
ti fašizem v Evropi in na bo-
jnem polju, tembolj moramo
gledati tudi na to, da je fa-
šizmu naklonjena reakcija
premagana in njeno delo po-
polnoma omejeno vsepovsod.
Le tedaj lahko govorimo o
popolni zmagi nad fašiz-
mom, je dodal Fred Rose.

Kot znano v Kvibeški pro-
vinciji se vršijo provincional-
ne volitve dne 8 avgusta.
Posamezne stranke napri-
mer: Union Nationale, Blok
Populaire in takozvani Jako-
binci, vred z torijevci si pri-
zadevajo zaseči oblast v pri-
hodnjih volitvah. Vprašanje
provincionalnih volitev za
Quebec provincijo, je važno
vprašanje za celo Kanado.
Kajti nacional-šovinistični
voditelji skušajo zanetiti ra-
sno mržnjo med francosko-
kanadsko govorečim ljudst-
vom in drugimi narodnimi
skupinami. Voditelji teh str-
ank so se javno izrekli
proti vojnega nabora in pro-
ti tega, da kanadska arma-
da sodeluje na bojnem polju
v Evropi, zaeno pa, da se
Quebec provincija odcepi od
ostalih provincij v Kanadi.
Vsled svojega stališča proti
narodnega edinstva podžiga-
jo nacionalni šovinizem in
anti-semitizem, posebej pa
reakcionarno gonjo proti u-
nijskega in delavskega po-
kreta, ker slednja sta naj-
večja ovira proti proširjevan-
ju fašistične ideologije med
ljudstvom z strani nacionali-
stičnih reakcionarjev.

Delavci glasujte pri voli-
tvah za delavske kandidate!

Nemci pobili zavezniške letalce

London — Tekom zadnje-
ga tedna in na podlagi poro-
čila tajnika za vojne zade-
ve Sir James Crigg, ki je po-
dal gorje poročilo v poslan-
ski zbornici pravi, da celot-
no število dosedaj pobitih
zavezniških letalcev znaša
152, katere so Nemci pobili
pod že omenjeno obtožbo,
namreč da so skušali pobe-
gniti. Petdeset letalcev je
bilo pomorjenih pri pokusu
bega Stalag Luft, 3 vjetniš-
ko taborišče ne daleč Dres-
den, od katerih je bilo šest
kanadčanov. Crigg je vložil
protest preko vlade v Švici,
katera zastopa Britske inte-
rese v Nemčiji, ter dodal, da
bodo odgovorni odgovarjali
pred vojno kriminalno komi-
sijo.

Poraz japonske armade

Chungking — Kitajska ar-
mada, katera se že sedem
tednov bojuje proti japonskega
imperijalizma, je v borbi za
važno železniško križišče
Hengyang od 23. junija do
14. julija pobila 14 tisoč Ja-
poncev.

Japonci naskokujejo ta va-
žen železniški spoj Canton-
Hankov železniške proge,
toda vsi dosedaj naskoki
so bili brez uspeha. Kitajska
armada če tudi daleč zadaj
v orožju je vzdržala svoj po-
ložaj na tem kraju bojne
črte.

KRIZA V JAPONSKIH KROGIH

San Francisco — Napram
poročilu iz Tokija, general
in vrhovni poveljnik japons-
ke armade, Hideki Tojo, je
bil zadnje dni odstavljen.
Njegova odstavitev kot vr-
hovnega poveljnika je pri-
šla en dan potem, ko je a-
dmiral Shigatero Shimada,
kot minister marnarice rezig-
niral. Njegova razignacija
je povzročila notranjo kri-
zo v japonskih krogih.

General Tojo je nasledil
gen. Yoshirio Umezo, toda
ista vest ne pove podrobnej-
še o vzroku njegove odsta-
vite. Posamezni krogi so
mnenja da je nasledila vsled
večjega in zaporedoma po-
raza japonskih sil na Paci-
fiskem otočju.

Pregled bojnih črt proti fašizmu

Rdeča Armada prekorači- la Curzon Črto

SEST SOVJETSKIH ARMAD PRODIRA NA 550 MILJ
DOLGI BOJNI ČRTI OB BREST-LITOVSK,
WARSAVI IN BALTIŠKIH REPUBLIKAH

Rdeča Armada je preko-
račila "Curzon Črto," 45 milj
severno Lwowa, ter njeni o-
delki nastopajo z bliskovito
naglico na 550 milj razte-
gnjeni bojni črti. V dnevnem
poročilu maršal Stalin je na-
znanil z dne 19. tg. m. o šes-
ti armadi pod vodstvom ma-
ršala Koneva, katera je z
bliskovito naglico potisnila
nacistične sile na umik med
Lwowom in Kovelom v raz-
dalji 125 milj in ogroža ce-
lo južno nacistično črto na
tem kraju.

Radio komentator iz Ber-
lina priznava, da je situaci-
ja postala resna z novo ofe-
nzivo maršala Koneva, nam-
reč šeste sovjetske armade,
katera se nahaja na vratih
Nemčije in je prvga dne na-
predovala več kot 15 milj.
Kar je pa še bolj važno je to,
da odelki maršala Koneva
postavljajo v lok nacistične
sile med Lwowom in Brest-
Litovsk. Lwow je zelo važen
železniški center za centra-
lno in vzhodno Evropo.

Položaj Rdeče Armade
točasnno je, da se njeni odel-
ki nahajajo v predmestju
Brest-Litovsk, 22 milj od
Bjalistoka, 108 milj od War-
šave in severno pa na vratih
vzhodne Prusije. V zad-
njem tednu je osvobodila na
stotine mest in vasi, ter vsi
znaki kažejo, da njena ofe-
nzivna moč še ni do cela za-

poslena, kajti na južni črti
v Rumuniji in Karpatskem
prelazu, čakate še dve arma-
de za ofenzivni vdarec.

Med tem značilna je izja-
va nacističnega generala, ki
je bil vjet zadnje dni. Ge-
neral Edmund Hofmeister
od 41 nemškega tankovske-
ga korpusa pravi: "Najbolj-
ši dokaz poraza za nacistič-
no armado je poraz v Belo-
rusiji. To je obenem dokaz
neumnosti Hitlerjeve koman-
de, ter notranjega nesporaz-
uma med starejšimi in mla-
jšimi generali. Ogromne iz-
gube so bile prizadete vsled
vrhovnega poveljstva, kate-
ro ni vpoštevalo kritiko in
prigovore. Kritika je bila
podvržena smrtni kazni."

Napram izjavi omenjene-
ga generala bi bilo vsaj de-
loma ugotoviti, da je nast-
ala v nemški komandi kri-
za in kakor nadaljne vesti
trdijo, več generalov je bilo
odstavljenih in pobitih z str-
ani Gestapa.

Skozi Moskvo je zadnje-
ga tedna šlo 57.600 nemških
vjetnikov, med temi večje

ODLIKOVANJA ČASTNI- KOV IN VOJAKOV

Ottawa — Zadnjega ted-
na vojaški department je
podal več imen kanadskih
častnikov in vojakov, ki so
bili odlikovani za hrabrost v
zadnjih operacijah v Italiji
in Normandiji v Franciji.

Med odlikovanimi se na-
haja 32 let star major J.
Keefer Mahony iz New West-
minster B. C., kateri je bil
odlikovan s križem Victoria,
ko je kljub temu da je bil
ranjen, vodil svojo četo v I-
taliji v borbi proti nacistič-
nih tankovskih odelkom in z
tem zavstavljal njihovo pro-
diranje. Zatem je večje šte-
vilo vojakov in drugih podča-
stnikov, ki so bili odlikovani
za hrabrost na bojnih črtah.

KANADSKÉ VOJNE ŽRTVE

Ottawa — Minister za na-
rodno obrambo je naznanil,
da znašajo kanadske vojne
žrtve od pričetka vojne do
31. marca t. l., 21,689 oseb.

Celotno število mrtvih na
bojnem polju znaša 6,793,
pogrešanih 430, vjetih ali
interniranih 3,629 in ranje-
nih pa 10,837.

kov, četnikov, vstašev in dru-
gih narodnih izdajalcev.

število generalov, ki so bili
vjeti v sedanji ofenzivi Rde-
če Armade. Nad milijon pre-
bivalcev Moskve, je opazo-
valo nacistične vjetnike, ki
so korakali po 20 in 30 v vr-
stah, katerim se je prožila
priložnost videti prestolico
Sovjetske Unije, Moskvo,
toda ne po načrtu nemške-
ga fašizma. Ljudstvo se je
vzdržalo ob pogledu na sile
takozvanih "nepremagljivi-
cev" in zločincev, da ni vpri-
zorilo nobenih izpadov, to-
da v popolni zavesti opravi-
čenega sovražstva za ogrom-
ne ljudske in materialne žr-
tve, ki so jih prizadeli nem-
ški razbojniki na sovjetski
zemlji.

ZAVENZIŠKA OFENZIVA V NORMADIJI

MONGOMERY PRAVI 156 TISOČ SOVRAŽNIH SIL
IZBRISANIH ZA ŠEST TEDNOV

Glavni stan zavezniške ar-
mde, 19. jul — Stotine bri-
tskih tankov je vdrlo skozi
sovražno črto južno in vzhod-
no mesta Cean v Norman-
diji in dospeli pred odprtimi
poljem, na kar so nastopili
britski in kanadski pehotni
odelki, ki so prekoračili ce-
sto Cagny-Vimont sedem
milj vzhodno predmestja Fa-
uborg de Vaucelles.

Nadalje poročilo pravi, da

Konferenca zaveznikov

Washington — Državni
tajnik Cordell Hull, je naz-
nanil da pridejo predstavn-
štva Vel. Britanije, Sovjets-
ke Unije in Kitajske v Wa-
shington, enkrat v prihod-
nem mesecu. To bo prvi med-
narodni sestanek v zadnjem
četrtletju, katerega nam-
en je organizirati svetovni
mir, pravi Cordell Hull.

Vlada Združenih držav je
pripravila načrt, ki ga pod-
nese zborovanju Zedinjenih
Narodov in pa vstanovitev
Sveta velikih štirih, vklju-
čujoč predstavnštva manj-
ših narodov.

Cordell Hull pravi, da je
sklical podpisnice Moskovs-
ke deklaracije in da je do-
bil dovoljen odziv za kon-
ferenco.

DAN OSVOBOJENJA SE PŘIBLIŽUJE

Moskva, 18. jul. — Sledeči
brzojavni pozdrav je bil sp-
rejet in odposlan maršalu
Tito, ob priložnosti proslave
534 obletnice borbe Slova-
nov na Grinvaldu, proti nem-
ških in italijanskih vpadni-
kov, katera se je vršila v
Moskvi 15. junija. Pozdrav
se glasi:

"Tebi vodja jugoslovans-
kih narodov, Tito, pošiljamo
naše tople bratske pozdra-
ve! Mi smo se zbrali v zna-
ku proslave 534 obletnice
slavne bitke na Grinvaldu v
kateri so združene sile slo-
vanskih narodov vred z brat-
skimi Latviškimi narodom, za-
dale porazni vdarec nem-
skim vpadnikom. Ni pa tako
daleč dan, ko bo zadan po-
slednji smrtni udarec potom-
cem tedanjih tetonskih vi-
tezov — Hitlerjevimi vpadni-
kom."

"V borbi svobodoljubnih
narodov proti Hitlerjeve Ne-
mčije, narodi Jugoslavije za-
vzemajo prvo mesto. Njihove
zastave so okrašene z ne-
izbrisanim slavom. Cel svet
ve, o junaški borbi Narodno-
osvobodilne vojske in slav-
nih Partizanov Jugoslavije.
Cel svet se ponaša z nepri-
mernim junaštvom in hrab-

rostjo sinov in hčera Jugosla-
vije, ter njihovo samopožrt-
vovalnostjo in vdanosti za
svobodo, napredek in kultu-
ru. Srečen dan zmage — dan
popolnega poraza Hitlerje-
ve Nemčije — dan popolne
ga osvobojenja Jugoslavije
in drugih evropskih zemelj,
približuje se!"

Živela Narodno-osvobodil-
na Vojska Jugoslavije in
njeni Partizanski odelki!
Živel njihov voditelj in
poveljnik Maršal Tito!
Smrt fašizmu! S v o b o d a
narod!

OGROMEN IZVOZ V LETU 1944

Ottawa — Minister za tr-
govino, Mckinon, je včeraj
podal poročilo o izvozu ma-
terijalnih sredstev zadnjih
šest mesecev, katerih vred-
nost znaša \$1,746.000.000,
napram izvozu v vrednosti
\$1.276.000.000 za leto 1943.
Skoraj ena tretjina vredno-
sti materijalnih sredstev, ka-
tere se sestojajo, hrani, voj-
ni opremi itd., je odposlano
Vel. Britaniji.

Nekoliko naslednjih poda-
tkov nam pojasni ogromen
delež, ki ga kanadska indus-
trija daje v prid zavezniš-
kim državam:

Raznih vozil odposlanih
zavezniškim državam vred-
nost znaša: \$234.000.000 ali
pa za 60 milijonov več v pri-
meru za isto dobo lanskega
leta. Vrednost izvoza pšeni-
ce znaša \$196 milijonov, me-
sa \$117, moke \$49 milijonov.
Vrednost izvoza rib, jaje in
posebno volne je znašala
zadnje leto \$10.700.000.

V Sovjetsko Unijo je bilo
odposlano blaga v vredno-
sti za \$47 milijonov dolarjev,
napram 10 milijonov dolarjev
lanskega leta. Nadal-
je 71 milijonov dolarjev v
Britsko Indijo, 89 milijonov
v Italijo, 71 milijonov Egipt,
25 milijonov v Avstralijo in
15 milijonov dolarjev vred-
nosti blaga v Kitajsko.

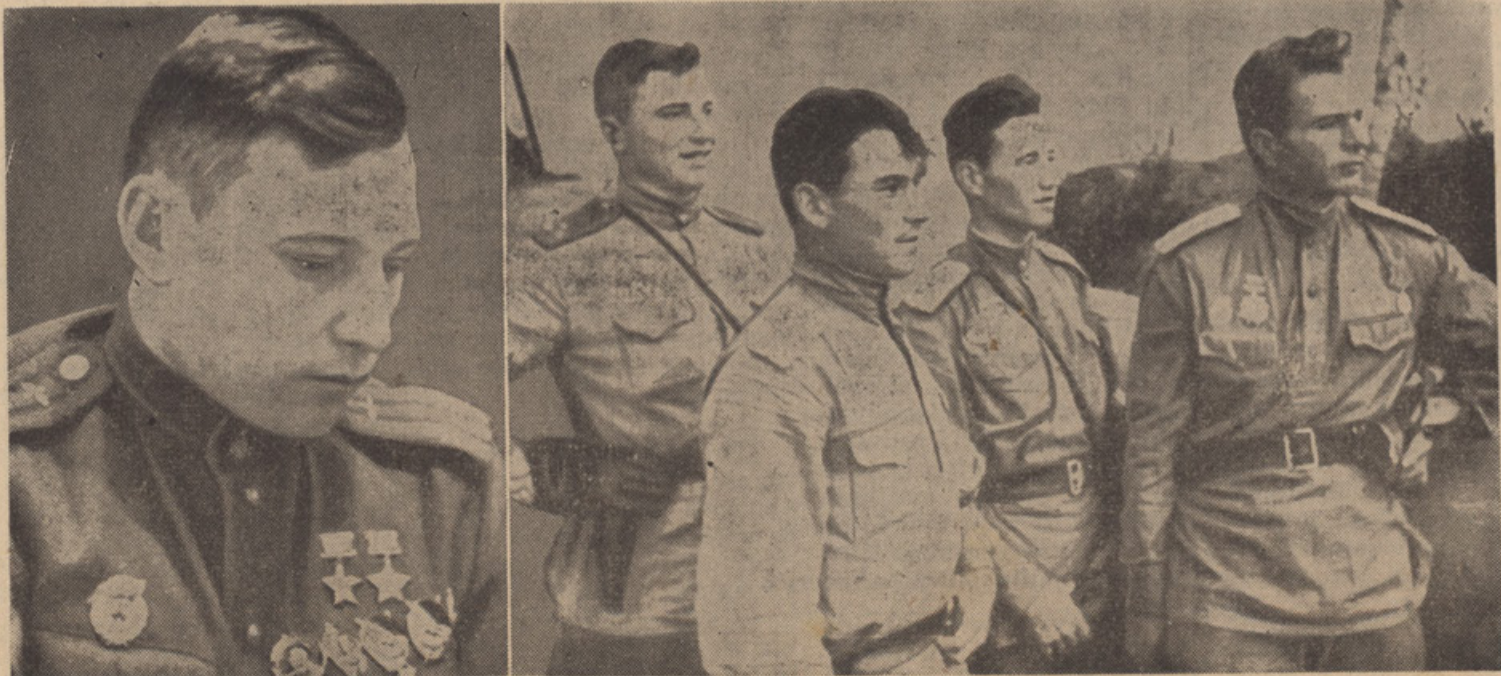
Strašna nesreča v San Francisco

San Francisco, 18. jul. —
Tučaj je nastala dosedaj ne
nepojasnen način strašna
nesreča, ko sta dva parnika
natovorjena z municijo v
pristanišču Chicago, eksplo-
dirala. Število mrtvih dose-
daj znaša okrog 370 ter tudi
večje število ranjenih, naj-
več mornarjev, ki so bili vpo-
sleni na omenjenima parni-
koma in pa nastanjeni v bli-
žini pristanišča.

Niti ena šipa na oknih te-
ga pristaniščne mesta, kate-
ro v normalnem času šteje
1.500 prebivalcev, ni ostala
nepoškodovana. Težke kose
železa in drugih predmetov
se je moglo najti dve milje
na daleč v stran, kar priča,
kako močna je bila eksplo-
zija, katere učinkovitost je se-
gala na 10 milj naokrog. Po
čudnem naključju se je re-
šilo 195 gledalcev v kinogle-
dališču, ko je iznenada se
začela podirati stena tega
poslopja. Le ena oseba je bi-
la prizadeta z manjšimi po-
škodbami.

Vsled močne eksplozije je
nastal požar, ki je segal ti-
soč čevjev visoko v zrak. V
eksploziji parnika Quanauld
Victory, je izgubilo 70 mor-
narjev od dvesto njegove po-
sadke, življenje.

Kakor je omenjeno dotič-
na vest o nastali eksploziji
ne pove, kako je prišlo do
nje. Med ljudstvom so mne-
nja, da je to znak japonske-
ga bombardiranja. Oblasti
so podvzele preiskavo o ne-
srečnem slučaju, ki je zah-
teval tako žrtve kakor tudi
ogromno materialno škodo.

Zgornja slika z leve na desno predstavlja polkovnik a Pokušin, kateri je izstrelil 53 nemških letal, drugi štiri letalci so pa v dveh dneh vničili 30 nemških tankov v se danji ofenzivi.

"EDINOST"

Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsak petek v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenarodnih
čankov in dopisov se ne vrača.

Pismo iz Ljubljane

Iz partizanskega lista "Mladina", Glasilo Zveze slovenske mladine.

Dragi tovariši!

Pišem vam vsem, ki lahko svobodno požete svoje pesmi, ki lahko svobodno govorite kar mislite, vsem vam, ki se borite za svobodo. Pišem vam v imenu slovenske ljubljanske mladine, ki vam pošilja svoje borbene pozdrave.

Vsak dan pokajo v Ljubljani salve, vsak dan se pozabavajo človeka trupla na vešalih, vsak dan umirajo nedolžni ljudje. A Ljubljana ni ovita v črno, Ljubljana ne žaluje. Ljubljana je stisnila pesti. Le klic borbe in glas osvete se meša s krohotom pobesnelih Nemcev in njihovih rabljev — domobrancev. Ne streljanje, ne obešanje, ne množične aretacije, prav nič ne more zlomiti naše zavesti.

Po cele razrede izključujejo iz šol. Mladina ve, da bo zaprta, a se vendar, zbere in posluša govore o naši borbi, o naših ciljih. Tisti, ki govore, vedo da jih za to čaka sigurna smrt, a se je ne bojijo.

Prvega novembra so nemci zastražili grobove naših žrtev — slovenskih talcev, da ne bi kdo prinesel šopka rož na njihove grobove. Vendar se tega nismo ustrašili. Kot en sam junak je mladina prebila nemške kordone, se pognala na grobove in položila nanje vence s slovenskimi zastavami. Nemci so streljali na nas z mitraljezi. A mitraljezi nas lahko le ubijejo, ne morejo nam pa ubiti našega borbena duha.

Tudi sedmega novembra, ko je bil ves nemško-domobranski aparat na delu, da se ne bi izvršila kakšna akcija, smo po vsej Ljubljani raztrosili nešteto slovenskih zastavic in letakov.

Največje nasilje izvajajo nad slovensko mladino. Vsak dan jih zapirajo in streljajo. A mi vršimo naše akcije nemoteno dalje. In v tem se vidi vsa naša ljubezen do svojega naroda.

Včasih poslušamo na kakem skrivnem kraju radio. In to kar slišamo nam daje novih sil za našo borbo. Slišimo o uspehih in zmagah naših borcev, o uspehih in zmagah naših zaveznicov. S ponosom in občudovanjem zremo na našo Narodno Osvobodilno Vojsko, na njenega poveljnika — maršala Tita in na bratsko Rdečo Armado.

Vemo, da je zmaga blizu. To vedo tudi pobesneli Nemci in domobranci, oni tudi vedo, kaj jih potem čaka. In ker vedo, da bodo uničeni, bočejo uničiti tudi nas. Vendar se jim to ne bo posrečilo. Vemo, da bo prav kmalu odmevala po ljubljanskih ulicah partizanska pesem, da bo nad Ljubljano za vedno zaplapolala slovenska zastava. In takrat bomo mi, ljubljanska mladina z jasnim čelom stopili pred naše brate — junake slovenske borbe in jim bomo povedali: "Tudi mi smo se borili za svobodo, za svobodo smo darovali mnogo življenj, naših najboljših, za svobodo smo dali svojo kri."

Tatjana.

Gorenjska mladina se bori

V škofjeloškem okrožju je najbolj borbena mladina rajona Medvode. Saj smo že večkrat slišali o njihovih junaštvi, ko so uničili Nemcem 1 tank, 5 kamijonov in 6 letal. Tudi zdaj niso nič manj borbeni. Mladinec je prišel v gostilno, kjer je sedel gestapovec. Planil je k njemu, mu iztrgal brzostrelko in stekel iz gostilne. Streljati ni smel, ker bi s tem priklical še več švabov. Bežal je proti železniški progi, stekel preko tira tik pred vlakom. Vlak je zdrdral po progi in zaprl gestapovcu pot.

Mladinci večkrat zaplenijo kako orožje, ki ga potem dajo našim borcem. Pred kratkim so spet odnesli švabom puško in pištolo.

Pionir je dal bombo v žep, sedel na svoj prostor v vlaku in se odpeljal. Mimo nemškega burkarja so se peljali. Tu stražijo švabi most. Vlak vozi bolj počasi. Pionerček zažene pred bulker bombo, nato pa se izmuzne z vlaka. Nemci so se tako zbal, da so ojačili svojo stražo.

V šentvidu so se tudi postavili. Saj so Nemcem kar mitraljez zaplenili. Takih mladih junakov so pač veseli naši gorenjski partizani.

O nemškem strahu vedo precej povedati na Gorenjskem. Pionerji jih prav pogosto pripravijo do bega, ko jih začno za hrbtom pokati s karbidom!

Po navadi prireajo partizanske edinice v več krajih svoje mitinge. V nekem trgu na Gorenjskem pa se je takega dela lotila kar — pionirska četa. Mladi junaki so priredili zanimiv miting, popisali stene in povsod raztrosili listke. Pa naj kdo reče, da ni to dobra akcija!

Na neki železniški postaji na Gorenjskem si je pionir pošteno privoščil švabe. Pol ure pred odhodom vlaka je pri blagajni nabil letak za nemške vojake, ki ga je izdala Osvobodilna Fronta. Mnogo nemških vojakov je tisti dan prišlo na postajo, in prav vsi so prečitali letak, ki jim je bil namenjen.

Zgorenja članka sta bila priobčena v listu "Mladina". Glasilo Zveze slovenske mladine ter razposlana za tisk po Združenem Odboru Južnoslovenskih Amerikancev. Oba članka vsebujeta izraz globoke zavesti slovenske mladine, katera pod ceno svojih mladih življenj, ni upognila svoj slovenski ponos, ni se udala volji krutosti podivjanih tolp nemških okupatorjev in domačih domobrantskih rabljev. S ponosom na svoj narod — za pravico svojega naroda — polaga nešteta življenja v popolni zavesti narodnega osvobođenja.

Ljubljansko pismo pa je tembolj očitke onim, ki na tem kontinentu iz neopravičenega razloga z svojo protinardno gonjo sovraštva proti dejanski svobodni slovenskega naroda. štitijo one, ki so se v Ljubljani klanjali in poklekali pred nemškimi tirani in razbojniki.

O gospodarskih, finančnih in zdravstvenih problemih, nalogah in ukrepih

(Iz partizanskega lista "Slovenski Poročevalec" z dne 1. marca 1944. napisal dr. Marijan Brečelj.)

Svoje poročilo je referent razdelil v troje poglavij. V prvem je podal uspehe na gospodarskem, finančnem in zdravstvenem področju za dobo od prvega zbornega poslanca slovenskega naroda do tega zasedanja, v drugem je označil potrebe, ki jih v teh panogah javne uprave zahteva sedanji čas in najbližja bodočnost, v zadnjem poglavju pa je podal smernice, ki morajo voditi naše gospodarstvo, finance in javno upravo sploh v dobi obnove.

Odsek za gospodarstvo pri Upravni komisiji za osvobodeno slovensko ozemlje je od oktobra 1943 do danes izvedel na celotnem osvobodjenem in po naših vojnih edinicah kontroliranem ozemlju gospodarsko organizacijo. V vsakem okrožju in rajonu ter v slehernem terenskem odboru so gospodarske komisije oziroma gospodarski referenti. Svojo osnovno nalogo, namreč prehranjevanje vojske in civilnega prebivalstva, so te gospodarske organizacije izvršile povsem zadovoljivo. Največji njihov uspeh je v tem, da so uredile prav organizacijo prehrane naše vojske. Za primer delavnosti gospodarskih komisij je navedel referent številke belokranjskega okrožja. Samo to okrožje je v dobi štirih mesecev nakupilo na primer 171.176 kg krompirja, 93.511 kg čebule, 4.100 kg slanice, 31.647 kg moke, 41.407 kg sena ter večino te prehrane razdelilo vojski in civilnemu prebivalstvu, del pa še hrani v zalogi. Ta gospodarska komisija je izdala za nabavo prehrane v tem razdobju 4.276.691,95 lir. Gospodarske organizacije so skupaj z našo vojsko prepeljele v Slovenijo in razdelile 12.000 kg soli, 350 kg tobaka, 100.000 cigar, 660.000 škatlic vzgialice. To blago je dal Osvobodilni fronti ZAVNOH. V mlekarnah, ki so pod našo upravo, je bilo predelanih preko 50.000 litrov mleka. Od tega so 5000 kg sira in preko 1.000 kg sirovega masla dobile v glavnem bolnice. Organizacija prehrane naših pasivnih krajev je v teku. Izvršuje se prevoz in zamenjava živih in dognov živine iz okroženih krajev. Največji uspeh prizadevanja naših organizacij je prav v tem, da smo preprečili gospodarsko anarhijo, ki ponavadi spremlja razmere, v kakršnih smo se znašli po italijanskem zlomu. V gospodarstvu vlada vsekakor zadovoljiv red.

V finančnem poročilu je bilo obravnavano vprašanje oskrbovanja državnih namočencev, upokojencev in njihovih družin, katerim so priznane vse pravice, izhajajoče iz dotedanega dela, službenih let in delavnih sposobnosti, pravice do pokojnine itd. V dobi do nemške ofenzive je finančni odsek Upravne komisije izplačal na račun podpor 5 milijonov lir. Ker se na osvobodjenem ozemlju pojavilo pomanjkanje gotovine, je IO s posebnim odlokom izenačil bono oziroma obveznico iz posojila, ki ga je razpisal v letu 1941. SNOO, in liro kot plačilno sredstvo. Do sedaj znaša emisija teh bonov samo 18 milijonov lir. Nato je podal poročilo o uspehih posojilne kampanje, in sicer triprocentnega posojila narodne osvoboditve v znesku 50 milijonov lir v zvezi z razpisom posojila AVNOJ-a za vso Jugoslavijo. Uspeh posojila ni še velik, a vsekakor zadovoljiv. Predvsem je zadovoljivo dejstvo, da je število podpisnih majhnih vsot veliko, kar dokazuje pripadnost slovenskega ljudstva osvobodilnemu gibanju.

V zdravstvenem poročilu je referent označil dosedanje uspehe sanitetne službe za civilno prebivalstvo. Ustanovljene so v Ljubljanski pokrajini tri civilne bolnice, organizirana je zdravniška in babiška pomoč prebivalstvu, ustanavljajo se sanitetne postaje, organizira se higiena naselj, šol itd.

V drugem delu poročila, ki je obravnavalo trenutne naloge v teh panogah javne uprave, je bilo posvečeno največ pozornosti kmetijstvu in prehrani. Obdelati vso plodno zemljo v Sloveniji to mora biti dolžnost in skrb vsega našega prebivalstva in naloga vseh naših političnih in gospodarskih organizacij. Postavljeno načelo medsebojne delovne pomoči, pomoči v izposojanju orodja, strojev in vprežne živine, zaščita semen, organizacija delovnih skupin, pomoč zaledne in deloma tudi operacijske vojske pri obdelovanju polj, vse to bo zagotovilo prehrano naši vojski in civilnemu prebivalstvu v tekočem letu, in sicer iz lastnih sil, na katere se edino moremo trenutno zanašati. Utemeljen je bil odlok o zaščiti plemenske živine ter podan načrt za pribavo kmetstvu potrebnih umetnih gnojil, galice itd. Glede gospodarstva je bilo postavljeno načelo o zaščiti gozdov ter o smoterni in kontrolirani eksploataciji lesa, nadlje o pogozdovanju, trebljenju gozdov in zatiranju gozdnih škodljivcev. Posebna pozornost je bila posvečena naši industriji, naši bodoči največji gospodarski stvarnosti. Glede posega nemškega kapitala v našo industrijo je bil na zborovanju v okviru tega referata ponovno potrjen sklep, da ne bo naša narodna oblast priznala nobenih ne nasilnih ne pod krinko legalnih pogodb izvršenih sprememb v lastništvu industrijskih podjetij. Vsake špekulacije tujega okupatorskega kapitala bodo energično preprečene.

V finančnem vprašanju je bil utemeljen odlok o emisiji pravih plačilnih bonov za sto milijonov lir. Tiskali se bodo najprej boni za nizko vsoto, ker drobiža v obtoku primanjkuje. V pogledu davkov je bilo sprejeto načelo progresivnega davka in je bila dana pravica Narodno osvobodilnim odborom, da davke odmerjajo in jih pobirajo. V poročilu je

bil tudi utemeljen načrt za pospešitev posojilne kampanje ter se je predvsem poudarjalo dejstvo, ki mora našemu ljudstvu postati jasno, to, da bo naša nastajajoča narodna oblast z lahkoto kri la vse obveznosti iz posojila in iz emisije bonov, saj so na eni strani te obveznosti izredno nizke, na drugi strani pa je jamstvo za njih kritje vse naše narodno bogastvo in davčna moč našega prebivalstva.

Tretje poglavje poročila je obravnavalo smernice, ki morajo voditi našo javno upravo v dobi obnove. Izkušnje iz naše pretekle partizanske borbe bo treba povezati z znanstvenimi izkustvi ter polagati temelje načrtnemu delu v gospodarstvu, v finančah in na ostalih področjih javne uprave. Dejstvo, da je pri sedanjem političnem položaju celotna Slovenija pod enotnim političnim in upravnim vodstvom, da smo člen federativne Jugoslavije, ter dejstvo, da se nam glede gospodarskega razvoja v zedinjeni Sloveniji nudijo široke perspektive, vsa ta dejstva nas silijo prav k takemu načrtnemu delu.

Ameriškemu tisku je ZOJSA dal sledečo izjavo:

"The new Yugoslav government of Dr. Šubašič represents a victory of the forces of unity and democracy. It represents a triumph of all the positive elements within Yugoslavia and abroad which have been waging an incessant struggle against the external and internal enemy. It is a guarantee that the blood spilled by the best sons and daughters of Yugoslavia under the brilliant leadership of Marshal Tito will not have been in vain.

"The great majority of Americans of Yugoslav origin, true to the best interests of their adopted country and mindful of the aspirations of their brothers in Yugoslavia, have steadfastly followed the path of unity, checking all attempts by the enemy and his agents to sow disunity in their ranks, in particular between the Serbs and Croats. That is why they have enthusiastically supported the epic struggle of the Yugoslav Liberation Army Marshal Tito as the supreme expression of the aspiration of the Yugoslav people for freedom, unity and democracy.

"The valiant three-year struggle of the Serbs, Croats, Slovenes and Macedonians as well as the efforts of the best and most democratic Yugoslav elements abroad have succeeded in convincing the Allied powers that the Yugoslav people's struggle is inspired by the same ideals which imbued our fo-

unding fathers. The formation of a coalition government under the premiership of Dr. Šubašič represents the logical result of this Allied recognition; it welds the liberation movement within Yugoslavia to the democratic Yugoslav elements abroad.

"The United Comettee of South-Slavic Americans has every reason to rejoice that both the Prime Minister, Dr. Šubašič, and the Minister of Home Affairs, Mr. Sava Kosanovič, are its honorary members, they were chosen for their high offices because of their unwavering patriotism, truly democratic conviction and their unshakable belief in the unity of Yugoslavia."

Prva izjava novega jugoslovenskega ministrskega predsednika d. Ivana Šubašiča je dokaz, da bo v bodočnosti vladala popolna harmonija med vlado izven domovine in med osvobodilnim gibanjem v Jugoslaviji. Šubašič je izjavil, da bo njegova vlada poskušala z vsemi silami, da pomaga ljudstvu v njegovi borbi za osvobodjenje Jugoslavije, ki jo je Narodni Osvobodilni pokret pod poveljstvom maršala Tita vodil s takim uspehom, Mobilizirala bo vse demokratske elemente, ki se borijo v domovini proti splošnemu sovražniku za ostvarene nezavisne, resnične demokratske in federativne Jugoslavije.

S tem je referent poročilo zaključil.

Ameriškemu tisku je ZOJSA dal sledečo izjavo:

Prva izjava novega jugoslovenskega ministrskega predsednika d. Ivana Šubašiča je dokaz, da bo v bodočnosti vladala popolna harmonija med vlado izven domovine in med osvobodilnim gibanjem v Jugoslaviji. Šubašič je izjavil, da bo njegova vlada poskušala z vsemi silami, da pomaga ljudstvu v njegovi borbi za osvobodjenje Jugoslavije, ki jo je Narodni Osvobodilni pokret pod poveljstvom maršala Tita vodil s takim uspehom, Mobilizirala bo vse demokratske elemente, ki se borijo v domovini proti splošnemu sovražniku za ostvarene nezavisne, resnične demokratske in federativne Jugoslavije.

Prva izjava novega jugoslovenskega ministrskega predsednika d. Ivana Šubašiča je dokaz, da bo v bodočnosti vladala popolna harmonija med vlado izven domovine in med osvobodilnim gibanjem v Jugoslaviji. Šubašič je izjavil, da bo njegova vlada poskušala z vsemi silami, da pomaga ljudstvu v njegovi borbi za osvobodjenje Jugoslavije, ki jo je Narodni Osvobodilni pokret pod poveljstvom maršala Tita vodil s takim uspehom, Mobilizirala bo vse demokratske elemente, ki se borijo v domovini proti splošnemu sovražniku za ostvarene nezavisne, resnične demokratske in federativne Jugoslavije.

Prva izjava novega jugoslovenskega ministrskega predsednika d. Ivana Šubašiča je dokaz, da bo v bodočnosti vladala popolna harmonija med vlado izven domovine in med osvobodilnim gibanjem v Jugoslaviji. Šubašič je izjavil, da bo njegova vlada poskušala z vsemi silami, da pomaga ljudstvu v njegovi borbi za osvobodjenje Jugoslavije, ki jo je Narodni Osvobodilni pokret pod poveljstvom maršala Tita vodil s takim uspehom, Mobilizirala bo vse demokratske elemente, ki se borijo v domovini proti splošnemu sovražniku za ostvarene nezavisne, resnične demokratske in federativne Jugoslavije.

Minister S. Kosanovič v novi vladi Jugoslavije

V New York Timesu, datiranemu 9. julija, je izšel sledeči obsežni in zanimivi intervju novoimenovanega jugoslovenskega ministra Sava Kosanoviča s predstavnikoma ameriškega tiska:

Sava Kosanovič, v svojem prvem intervjuu kakor član nove jugoslovenske vlade, je včeraj izjavil, da upa videti povojni federacijo jugoslovanov, ki bo sestavljena tudi iz Bolgarov, in eno balkansko konfederacijo, ki bo sestavljena tudi iz ne-slovenskih držav — Rumunske, Grčije in Albanije.

Te dve zveze narodov bi služile kakor "most" med Rusijo in zapadno Evropo. Namesto zgodovinskih "buffer" držav, ki so jih ustanovile veselice v pričakovanih vojnih, bi te nove države, z neutrujenimi mejami, tvorile pot miru.

Novi minister notrajnih zadev, socialne politike, zdravja in javnih poselj v vladi predsednika dr. Šubašiča, ki je preстал biti minister zaradi konfliktov s politiko vlade v inostranstvu, je rekel, da je nova vlada bazirana "na popolni preokret stvari v Jugoslaviji" in da ona "dokončava življenje jugoslovenske vlade v inostranstvu".

Mr. Kosanovič, žilav, rdečkastih las, človek 50ih let, čigar roke in obraz kažejo živčno energijo kadar je govoril, je govoril o svojih planih za domovino in svetovni mir v svojem stanovanju v Hotelu Navarro, Central Park South v New Yorku, odkjer je tudi upravljaval kampanjo za demokracijo med milijonom američancev jugoslovenskega porekla. On je v Ameriki od 1941, in je izbežal iz Jugoslavije 14 aprila istega leta, 18 dni potem ko je pomagal zrušiti vlado, ki je postala del nacizma.

Novi minister, Srb, se je rodil v Plaškem v Hrvatski, in pride iz stare družine pravoslavni duhovnikov. Predno je bil izvoljen v parlament, je bil časnikiar. Od 1926 leta je bil generalni sekretar Samostalne Demokratske Stranke, katero čast je nesel s sabo v izgon. On ni poročen.

Odličan del pohištva v njegovi sobi je radio-aparat z močno kratkovalovno recepcijo, Mr. Kosanovič pravi, da je ob radiu prebil mnogogo časa, poslušajoč nemško propagando, ki je skoraj enaka govorom vlade v ekzilu in članov okolice Draže Mihajloviča proti maršalu Titu in ljudskim težnjam večine jugoslovenskega naroda.

Dodal je, da je jugoslovenska vlada v ekzilu za časa kritične dobe borb proti nacistom napačno tolmučila stanje vladi Zedinjenih držav in pomožnim akcijam, vsled česar se je zgodilo, da so zaloge lendlease, pomoč UNRRA in Rdečega križa "uporabljale proti jugoslovenskim narodom." Zaloge so bile poslale "ali Draži Mihajloviču, ali pa protijugoslovenskim silam v Kairu" To", pravi min. Kosanovič, "je bila absurda situacija, ki se je od tedaj popravila."

Min. Kosanovič je dvignil obe roki v zrak, ko so ga vp-

Primorski Partizan

(Po napevu — "Ciganski otrok")

Po hribih jaz okrog blodim, Od doma sem pregnan. Ker ljubim ves slovenski rod, postal sem Partizan.

Visoke gore, temni log, so partizanu dom. V njem svobode srečni dan, enkrat dočakal bom.

Požgani so mi rojstni kraji, pregnali drage vse. Bog ve, če jih še videl bom, morda že v grobu spe.

Al ena misel še živi, da narod vstaja spet. Na vzvodu zarja se žari, prihaja novi svet.

rašali o časopisnih poročilih, da je bil interniran in obsjen na smrt od ene prejšnjih vlad.

"Ni bilo tako resno", je rekal, "imel sem razbitno glavo — to je vse. To je bila borba med demokratskimi in reakcionarnimi elementi in bilo je pričakovati takih dogodkov. A, to sedaj ni važno. Važno je, da je velika večina naroda, Slovencev Srbov in Hrvatov, dosegla edinstvo v borbi za osvoboditev svojih krajev. Iz tega je treba da naredimo čim več se. da za bodoči mir na svetu.

ZELJE NARODA ZADOLVOLJENE

Jugoslovenska Federacija, kakor jo on predvideva, "od Trsta do Varne (na Bolgarskem)", bi bila organizirana v skladu z željami naroda. Plebiscit bi po vsej priliki odločil status kralja Petra, ki je na to dal svoj pristanek novi vladi.

Izjavil je: "Federacija bi sestojala iz petih ali šestih enot, s kulturno avtonomijo in obširno močjo samovlade, in obsegala bi tudi Bosno, Hercegovino, Črno goro in Macedonijo.

Ena izmed komplikacij, ki so nastale tu povodom izmene vlade, je upor Konstantina Fotiča, ki je bil mnogo let poslanik Jugoslavije v Washingtonu, da bi predal ambasado. Konstantin Fotič ne prizna nove vlade.

"Mislim da bo to vprašanje rešeno v nekoliko dneh", je rekel g. Kosanovič. "Kakor veste, ima nova vlada kraljevo odobrenje." G. Kosanovič je rekel, da mu je premier Šubašič, ki je bil z njim vred v misliji v tej deželi za pomoč Jugoslaviji, telefoniral iz Londona v četrtek zvečer in mu ponudil mesto v novi vladi. Rekel je, da zavisi njegov prihodnji korak od razgovora, ki ga namera imeti z njim v nekoliko dneh. Morda bo, kot edini predstavnik nove vlade v Ameriki sedaj, ostal tu dalj časa za razgovore z upravnikom United Nations Relief and Rehabilitation Administration in z drugimi agencijami, mogoče pa je tudi, da bo moral kmalu v London in prevzeti naloge v osvobodjenih področjih Jugoslavije.

"Največji posel, ki ga bom moral izvršiti," je rekel, "bo v zvezi z materialno pomočjo domovini. Imamo največje razdejaje v Evropi. Po najnovejših partizanskih poročilih je mnogo hiš v Bosni, zapadni Bosni in Črni gori uničenih. Začeti moramo z graditvijo čim preje in moramo ostvariti ugodnosti za ljudsko zdravje."

Pred intervjuem je g. Kosanovič čital formalno izjavo, ki je bila pripravljena, nakar je odgovarjal na vprašanja. Njegova formalna izjava je sledeča:

"Mi lahko gledamo z največjo satisfakcijo na razvoj pozicije Jugoslavije. Nedavni odhod, na kraljevo povabilo, novega predsednika dr. a Šubašiča v London je bil dober znak. Njegovo potovanje na otok Vis v Jugoslaviji in njegov sestanek z maršalom Titom na osvobodjenem jugoslovenskem ozemlju je naredil globok vtis na nas vse. Sporazum, ki je bil takrat dosežen, pomeni popolno spremembo v zadevah Jugoslavije.

"Reakcionarni elementi, ki so delali v neslogi in sovražstvu so izginili, in liberalne in progresivne sile, ki so se pojavile kakor vrhovni faktor na političnem polju Jugoslavije, bazirajo svoje aktivnosti na ideal popolnega narodnega razumevanja, sporazuma in edinstva.

"Nova jugoslovenska vlada je konstituirana v skladu s temi razvoji, in je bazirana na popularnih težnjah. Ta vlada kontrolira velike teritorije v Jugoslaviji. To je vlada, ki na ta ali pa na druge načine dokončava življenje jugoslovenske vlade v inostranstvu. Tragedija Jugoslavije."

Imeniten Napredek Mladinskega Odelka v St. Catharines

St. Catharines — Šest mesečna kampanja za nove člane in članice pri V. P. Z. Bled, je končana z dne 1. julija t. l. Da pokažemo kaj smo delali na društvenem polju v času kampanje, naj priča priložena slika našega Mladinskega Odelka "Novo Mesto" št. 12 VPZ. "Bled," St. Catharines.

Mladinski odelek je bil ustanovljen dne 9. februarja in v teku pet mesecev, je dosegel število 72 članov in članic. Vso čast moramo šteti našim rojakom, ki so se odzvali vabilu in vpisali svoje otroke v mladinski odelek

naše podporne organizacije. Najmlajša naša društvena člana, sta dvojčka našega rojaka Mr. in Mrs. Repovš, ki jih vidimo na sliki spodaj v sredini sedeča. Želimo jim da bi bila zdrava in do rastla do visoke starosti pod okriljem V. P. Z. Bled.

Lepo je bilo pogledati našo mladino na zadnjem pikniku, ki je bil prirejen za Mlad. odlek, kako je bila vesela in zbrana na pikniku, kjer smo tudi ob tej priložnosti vzeli sliko Mladinskega odelka v prosti naravi. Par članov in članic, ki so ostali doma radi boleznih, jih

ni na sliki.

Tem potom ponovno apeliram na naše rojake v tujkah, da zapišete svoje otroke v mladinski odelke, kateri še niso člani naše prve in edine podporne organizacije v Kanadi. Vpišite jih čimprej, da se povzdigne naš mladinski odelek na 100 članov in članic, ker ravno mladini bo največ koristila in je potrebna organizacija.

Obenem prosim one naše rojake, ki so se hudovali na zadnjem pikniku pri dražbi malega jagnjeta, da naj o-

proste, ker mora vedeti vsak, da samo eden utegne dobiti gotov predmet na ta način, nikakor pa vsi, razen da smo ga na kosce razdelili med seboj. To pa naredimo drugo pot.

Torej priložena slika naj bode dokaz drugim krajevnim odsekom VPZ. Bled, da tukaj v St. Catharines nismo v času kampanje spali, ampak smo delali za povzdignje članstva pri našem odseku in pa Zvezi v splošnem.

"Živela naša Mladina!"
Louis Zevnik,
vodja Ml. Odelka.

Mladinski odelek odseka VPZ. Bled št. 12 "Novo Mesto v St. Catharines, Ont.

Pismo iz Starega Kraja

Noranda — Ni dolgo od kar smo čitali žalostno vest od preminule Karoline Pezdirc. Medtem je njej žalujoči soprog Joh Pezdirc, prejel skoraj enako žalostno pismo iz starega kraja, namreč iz Drašič pri Metliki, Bela Krajina. Pismo je odano v Egiptu in datirano dne 23. junija 1944. Pismo dobesedno glasi:

Dragi Ivan!

Po dolgem času se oglašamo, da smo živi in zdravi, jaz in oče. Sama sva doma, tvoja brata Tone in Stanko, sta bila v koncentraciji na Rabu. Tone je bil 9 in Stanko pa 14 mesecev. Zdaj sta pri partizanih. Pri nas je Ivanka Paulovičeva. Na Rabu pa

je umrl Korleč Tone, Tvoj bratranec, piše se Kostelic in Hančič Jurekin od Tvoje sestre mož, piše se Mohorčič in Blažov Jože (Dolenji) piše se Simončič in več drugih.

Francek Pezdirc, Tvoj bratranec je ubit. Pri nas je samo strah, skrivamo se in smo goli in bos. Kupiti ne moremo nič, le velik strah imamo svak dan. Pavlovičev Tone, sin Tvoje sestre, je tudi pri Partizanih.

Te pozdravljamo in Te prosimo, da nam odpišeš ako ste živi in zdravi. Še en pozdrav Tebi in Karolini! Ali je zdrava? Naj se čuva. Prosim odgovor. Vas pozdravljamo vsi skupaj, posebno oče in mama.

To pismo je prejel John

Pezdirc 12. julija 1944.

Kakor razvidno iz tega pisma, nam je jasna slika, kaj vse naš narod trpi. Spodaj podpisani sem dobil eno tako žalostno pismo lanske leto, namreč, da je cela Vas pogorela, ki je štela 150 števil. Ali kljub temu se še dobijo ljudje, ki se izgovarjajo da je vse propaganda, oziroma da nemški "nadljudje" kaj takega ne počenjajo, končno pa zakaj se upirajo nemškemu "na d'človeku." Seveda kdor jih od bližje pozna, tega ne bodo govorili pred njim. Moj stari prijatelj Alojz Zevnik, gotovo kaj takega ne bo govoril, ker je zadnjič prav dobro opisal v listu, kaj so nemški zagrižnjeni Fritci. Pozdravljen Lojze, pa se še kaj oglasi!

Zaključek šest mesečne kampanje članstva VPZB

- Odsek St. 1.**
Antonija Otoničar.
Josip Pavček.
Antonija Lavrič.
Mary Novak.
Ronald Kuzyk.
Paulina Branišelj.
Ivan Zoretic.
- Odsek St. 2.**
Mate Kranchevich.
- Odsek St. 3.**
John Kraševac.
Matevz Veselic.
Joe Knevs.
Janko Duralia.
Karlo Radelja.
John Mate.
Nick Bracika.
Anton Silc.
Rudolf Hiris.
Toni Kraševac.
John Rade.
- Odsek St. 4.**
Ani Kasteltz.
John Burič.
- Odsek St. 5.**
Pavel Sterk.
Matey Seliak.
John Romšek.
John Namre.
Dominik Mikolič.
Joe Andrec.
Frenk Sutej.
Louis Ursič.
- Odsek St. 6.**
John Siminich.
Gustav Malenšek.
- Odsek St. 7.**
Marija Papič.
Frank Babinac.
Katarina Čadež.
- Odsek St. 9.**
Frank Steklasa.

- Odsek St. 10.**
Francika Hocevar.
- Odsek St. 11.**
Ivanka Campa.
Jozef Kezele.
Annie Seme.
Frank Seperič.
Angela Terček.
Leo Terček.
Hellen Nightingale.
- Odsek St. 12.**
Anton Ilc.
Frank Pintar.
Edna Golub.
Peter Gersich.
Frank Kramar.
Joseph Kolenc.
Justina Hočevcar.
- Odsek St. 13.**
John Kralj.
Toni Grenko.
- Odsek St. 14.**
Bara Bartakovich.
Sam Bartakovich.
Mile Rukavina.
Josep Vukovich.
Marko Hrbolich.
Nick Basich.
John Poje.
- Novi odsek Mnt. Park, Alta.**
- Odsek St. 15.**
John Likevich.
Meri Sarich.
Mate Prpic.
Frank Lovšin.
Joe Gerich.
Viktor Bogda.
Jovo Gnatovich.
Peter Dika.
Josef Dragosh.
Vaso Rapaich.
Mate Babich.
Leo Rešek.
Steve Kubas.
- Glavni Urad VPZ. Bled**

K drugi obletnici Edinosti Goebelsa obdaja bojazen

Nekje v Angliji — Dragi prijatelji in znanci! Najbrž da ste morda pomislili, kaj neki: "Kje se nahajam in kako se mi godi?" Ob tej priložnosti vam hočem pisati obširneje vsled tega, ker kakor je bil do sedaj daljši presledek, morda bo tudi ta pogovor za dalje času predno bom imel priložnost za pisati vam vsem skupaj.

Ni potrebno ponavljati da se nahajam na to stran Atlantika. Preplul ga sem srečno še lansko leto, kot vam je znano, od tega časa se pa nahajam v Angliji. Za to do bo smo iz dneva v dan se pripravljali za veliko delo, ki je bilo pred nami in katero je treba dovršiti, poglavito ustanovitve druge fronte.

O drugi fronti je bilo precej zanimanja ne samo med navadnimi krogi ljudstva, ki so razumeli to potrebo, marveč tudi med višjimi državnimi krogi. Kajti z ustanovitvijo druge fronte, je najkrajša pot k zmagi in k rešitvi zaslužnih evropskih narodov. Če kdo drugi, tega se zavedajo slednji, ker zadnjih treh in štirih let, je bila za njih najhujša doba kar zgodovina pomni. Vzelo bo še dosti časa in dela predno bomo dobili podrobne podatke o strahotah, ki so jih narodi v Evropi in posebno Jugoslaviji preživeli.

Toda druga fronta z vojaškega stališča, ni bila tako enostavna zadeva, kot si bi na vpogled kdo predstavljal. Treba je bilo ogromnih priprav v orožju municiji, prevoznih sredstvih in pa izurjenih vojakov. Vse to skupaj je zahtevalo daljšega časa, previdnosti in dobrih preračunov.

Te ogromne priprave sem videl v zadnjem manevru, ki je trajal nekaj tednov. Videl sem tudi ogromno število vojaštva, nastopajoč na bojnem polju, namreč čez angleški kanal. Seveda to je bil manever, toda pred približno realnostjo, namreč ustanovitvijo druge fronte. Ni izključeno da bi ne bila ustanovljena predno dobiti to pismo (Op: Pismo je pisano koncem maja meseca, ured.). Ko bo enkrat ustanovljena, bo seveda marsikateri nas tudi sodeloval v njej, kateri smo še zaenkrat daleč od fronte.

Glavni namen mi je bil pisati k drugi obletnici Edinosti. Zato mi oprostite, da ne nadaljujem o vojnih za-

devah, opisal bom o temu pozneje.

Vi — dragi rojaki in rojakinje, številni naročniki dne 15. julija boste praznovali že drugo obletnico Edinosti. Rad bi vam bil na ustrezbi in se vdeležil sem in kje koncerta, piknika ali pa kake druge zabave v ta namen. Zaenkrat ne bo mogoče, toda s prepričanjem, da se mi morda bo kdaj prožila tudi ta sreča o kateri dostikrat premišlujem.

Vi — ste si ustanovili svoj list, verjemite mi, da ste z tem ustanovili nekaj velikega — nekaj, kar človek na vpogled ne more preceniti. Pomislite ob tej priložnosti, kako velika opora je v vaši sredini, ki raznaša na daleč vašo dela, vaše misli in želje. Veže vas z ostalim svetom, raznimi narodi in na prvem mestu z junaškom borbo naših dragih bratov in sester v naši slovenski zemlji — v Jugoslaviji. Druga obletnica Edinosti, ni zgolj obletnica enega časopisa, marveč obletnica našega plemenitega narodno-kulturnega dela, narodne zavesti. To je obletnica z katero kanadski Slovenci praznujejo obenem svojo vdanost protifa-

šistični borbi, kajti nihče drugi kakor resničen protifašistični tisk, je najmočnejše orožje borbene črte v zaledju, na domu.

Ob tej priložnosti pomislite na propagandno aktivnost raznih agentov fašizma, pomislite na pretekli dve leti krvave borbe v rojstni domovini. Pomislite, kdaj bi bili z navadnimi pismi uspeli obvestiti javnost in pa samih sebe, kaj vse se je godilo in so nameravali doseči protinarodni elementi okrog bivših protinarodni režimov. In če je kdaj koli obstojala večja potreba da se oklenete svojega časopisa, da delate za njegov obstanek, je torej danes, ko je na tehnični največje vprašanje narodov in človeštva. Danes se moramo združiti — moramo biti edinstveni kot ena duša, kot ena sama misel, da se ostvari to, kar zahtevajo narodi in človeški interesi za nas in za bodoča pokolenja.

K sklepu vam kličem vsem znancem in prijateljem, visoko dvigniti svoj časopis Edinost in ga podpirajte z vsem kar zmorete.

Johny Kosmrl.

London — Nazi-fašističnega propagandnega ministra Goebelsa obdaja bojazen pred zmago zaveznikov. Namreč vsak zločinec predno ga zadene kazen skuša izviti tudi iz suhe trte nekaj v samosvojo obrambo. Nekaj takega je opaziti tudi pri nacističnem propagandnem ministru Goebelsu.

Namreč pred nedavnim je DNB nemška časopisna agencija ponavljala besede propagandnega ministra Goebelsa, kot opozorilo nemškemu narodu pred zavezniško zmago. Goebels pravi: "Naši sovražniki cinično pričakujejo in polagajo veliko zaupanje na popolni poraz Nemčije. Nikakor bi se ne zadovoljili samo z vničanjem naše industrije, paraliziranjem ekonomskega življenja in odposlati tisoče naših vojakov in delavcev v Sibirijo in razdajati našo domovino na kosce. Ne. Njihova želja je vničati nemško nacijo in nacionalni obstanek."

Pred tremi leti Goebels je bil povsem drugega mnenja. Napovedoval je nemškemu ljudstvu raj preko Dnjestra in Volge, nadnaravno oblast nad Slovanskimi narodi in nato ogromne privilegije izvoljencem tretjega Rajha. Ka kšna slutnja naj bi obdajala nemško "nadnaravno silo" da jo zadene poraz pri Leningradu, Moskvi, Stalingradu in celo v obkoljeni Jugoslaviji, dočim o drugi fronti so bila mnenja nacističnih morilcev, da je kaj takega popolnoma nemogoče. Toda kolo zgodovine se je zaobrnilo, namreč zavzelo je le pravično smer pred katerim kot razvidno neuiduje fašistični in narodni zločinci.

Brooklyn, N. Y., 20. junija 1944

Joseph Zaverčnik, preds.
Frank Padar, tajnik.

Rezolucija SANS-ovih Podružnic

Na skupnem zborovanju newyorških podružnic SANSa, št. 46, 59, 63, 85, 87 in 93, dne 20. junija 1944, v Slovenskem domu v Brooklynu, N. Y., je bila sprejeta sledeča resolucija:

Ker je Slovenski narodni kongres v Clevelandu sprejel resolucije, ki so dale SANSu naloge, ki jih ima izvrševati, pa so nekateri elementi z zahrbtnim zavijanjem resnice pričeli ruvati proti SANSu in trdijo, da SANS ne zastopa večine slovenskega naroda v Ameriki, in

ker je SANS gmotno pomagala ZOJSA, da je bila razklinkana laž o Mihajličevu, in

ker je SANS pomagal, da je ameriška javnost izvedela resnico glede dela OSVobodilne fronte in njene armade pod vodstvom maršala Tita, in sta na podlagi tega razkritja Anglija in Amerika pričeli nuditi pomoč maršalu Titu in njegovi osvobodilni vojski, tako da se more sedaj toliko uspešneje bojevati proti nemškimi vpadnim

tolpam in Mihajličevim izdajalskim četnikom, in ker sta tudi Anglija, Amerika in Rusija — postali svoji vojaški misiji v glavnistan maršala Tita, in

ker velika večina nas slovenskih Amerikancev z vso vnamo podpira delovanje Jugoslovanske osvobodilne fronte, zato

naše podružnice odobravajo dosedanje delo SANSa in mu proporučajo da še z večjo vnamo deluje v prilog Jugoslovanske osvobodilne fronte in za osvoboditev vsega slovenskega naroda, tako tudi naših Slovencev v Primorju, na Koroskem in v Prekmurju, kajti sedaj je najbolj primeren čas, kate- raga ne bomo imeli nikdar več in zato se ga moramo polužiti in izrabiti v naš prid. V ta namen naj SANS napne vse svoje sile, ki so na razpolago.

Brooklyn, N. Y., 20. junija 1944

Joseph Zaverčnik, preds.
Frank Padar, tajnik.

St. Catharines — Odsek "Novo Mesto" št. 12 V. P. Z. Bled, je sklenil da preloži svoje redno sejo za en teden. Redna seja za mesec avgust se bo vršila v nedeljo dne 6. avgusta t. l. Na to sejo vabimo vse člane našega odseka, ker imamo par stvari, ki jih je potrebno rešiti z večino članstva, tj. izvolitev delegatov za bodočo konvencijo itd.

Vzrok za preložitve seje iz druge na prvo nedeljo je, ker bode imel odsek Z. K. Slovencev piknik dne 13. avgusta. Torej članstvo naj se udeleži redne seje dne 6. avgusta kakor je omenjeno.

Jos. Pogorelec, tajnik.

Mesečno poročilo odseka Zveze iz Calgary, Alta.

Cenjeni sobratje gl. odborniki:

Redna seja odseka Zveze v Calgary se je vršila dne 2. julija, kateri je prisostvovalo 12 članov (nekoliko članov niso prisostvovali). Čitana so pisma glavnega odbora in nato je podano poročilo odbora za skupno delo z sobratji Čehoslovaki.

Poročilo omenjenega odbora je zelo povoljno in kaže dobre plodove skupnega dela v borbi proti fašizmu. Nekoliko plesnih zabav je bilo prirejeno in sicer celotni dobiček iz prve zabave je bil \$26.60 in druge pa \$13.30 vprid Osvobodilni borbi narodov Jugoslavije. V ta namen skupna vsota zbrana do danes znaša \$500.00. Denar je naložen na banki in ga odpošljemo na pristojno mesto, kakor hitro dobimo obvestilo za to.

Na našo pobudo odsek HBZ. je priložil v ta namen zaveznico v znesku \$50.00. V drugem pismu vam pošljemo skupno podpisano zaveznico iz Calgary \$500.00 in od odseka HBZ. \$50.00, kar skupno znaša \$550.00.

Glede prihodnje Konvencije Zveze naj omenim, da nam bo ne mogoče poslati delegata radi oddaljenosti in velikih stroškov. Poslali bomo pa resolucijo, katero bomo sestavili na podlagi izredne seje, ki se vrši dne 16. julija. V resolucijo bomo vstavili naše predloge, pripravili in vse naše želje o čem naj bi konvencija razmislila in ukrenila vse potreb-

no za nadaljno delo.

Mi polagamo veliko zaupanje na konvencijo in se bomo tudi vladali po njenih zaključkih. Zato pa kliče- mo, da naj bližnji odseki pošljejo več delegatov, ko nam ni mogoče radi oddaljenosti.

Z bratskim pozdravi,
Matt Zalec, tajnik.

Preložitev Konvencije Zveze

Toronto — Vsled tehničnih in tudi vsled tega, da se več odsekov Zveze ni pripravilo za konvencijo, namreč na podlagi njihovih pisem, Izvršni Odbor je prišel do zaključka, da se Konvencijo preloži iz 30. julija na 19. in 20. avgusta, kar pomeni da se bo druga redna konvencija vršila mesto 30. julija kakor je bilo poročano, dne 19. in 20. avgusta.

Zato naprošamo odseke Zveze, kakor tudi glavne odbornike, da se ravnajo po gornjem zaključku. Delegati, kakor tudi glavni odborniki naj pridejo v Toronto ne kasneje v soboto pred 10. uro zjutraj. Vse drugo kar se tiče naslova za delegate in vsa druga pisma in čestitke, naj se naslovi na Zvezin naslov, 206 Adelaide St. W. Toronto 1, Ont., kakor je bilo omenjeno v ocliku za konvencijo prejšnjega tedna.

Izvrševalni tajnik,
Ludvik Troha.

VELIKI PIKNIK DNE 13 AVGUSTA

Naj še omenim od zadnjega piknika, ki se je vršil 1. julija. Moram reči, da se je nepričakovano dobro obnesel. Čistega dobička je bilo \$362.00, kar smo seveda razdelili na tri bratske organizacije. Drugi piknik, kjer bodo sodelovale vse organizacije podporne in politične slovenske, hrvatske in srbske, se bo vršil v nedeljo dne 13. avgusta t. l. Tem potom se že sedaj naproša vse Slovence, Hrvate, Srbe in druge Slovence, da se zagotovo vdeležijo tega piknika, ker vse do zadnjega centa je namenjeno za naše trpeče brate in sestre v stari domovini.

Z narodnim pozdravom vsem Slovcem in Slovencem v Kanadi in Ameriki: "Smrt fašizmu! Svoboda narodu!"

Jack Modic.

POZDRAV EDINOSTI

Vancouver — Odsek Zveze Kanadskih Slovencev pozdravlja drugo obletnico Edinosti, njenega delovanja med Kanadskimi Slovenci za slogo in podpiranje borbe proti fašizmu. Kdo bi mogel podcenjevati neodvisen delavski časopis v sedanjih veljavnih in zgodovinskih časih, saj se imamo le delavskemu časopisju zahvaliti, da smo pravilno poučeni o poteku sedanjih dogodkov.

Torej rojaki: Slovenci in Slovenke, podpirajmo svoj list, ne samo z denarjem, ampak tudi idejno. To je list v katerem lahko vsak izrazi svoje mnenje. Tukaj imamo priliko da širimo idejo svobode, demokracije in boljše bodočnosti za nas vse. Drugi prelivajo kri za te ideje, pomagajmo mi vsaj s pesmom, dobrimi nasveti in priporočili.

Z željo za uspeh listu Edinosti, pozdravljam vse njegove čitatelje.

Frank Sodoc.

Širite čitate in postanite naročnikom Edinosti

IMENITEN USPEH VSE-SLOVANSKEGA PIKNIKA

Timmins — Tukaj se je vršil kakor je bilo že poročano dne 23. junija Vse-slovenski piknik, katerega so priredile Vse-slovenske organizacije iz Timmins-a, Schumacher in South Porcupine, odnosno odbor Združenih Slovanov.

Ker je bilo izredno lepo vreme, je bila tudi vdeležba nepričakovano obilna. Dalj časa je vladalo večje zanimanje med tukajšnjimi slovenskimi priselenci za ta piknik, kjer so poleg druge zabave, plesa itd., tekmovali med seboj mlade partizanke za prvo mesto, kakor jih vidimo na priloženi sliki.

Prvo mesto je dobila Slavica Fak Hrvatica, katere je zbrala \$202.10; zatem Sonja Holinka, Ruskinja \$152.62, zatem Mery Slak, Slovenka, \$84.65, Slovačinja \$61.77, Ukrajinka, Olga Spasuk, \$50.06; Bolgarska, Penca Dimitrov, \$48.27; in Poljakinja J. Senus \$48.15. Skupno vsoto so zbrale naše mlade partizanke \$647.62.

Njihova želja je, posebno pa zmagovalke Slavice Fak, se zahvaliti vsem, ki so jih podpirali v tekmovanju za prvo mesto, posebno članom in članicam njihovih organizacij.

Celotni dobiček piknika znaša \$953.38, katere vsota je vložena na banko in bo vporabljena za pomoč narodom v starem kraju.

Na pikniku so govorili predstavniki od vsake naro-

dnosti, ter so v svojem govoru naglasili potrebo delovanja za slogo in zedinjenje vseh Slovanov in njihovih organizacij, po vzorcu svojih bratov in sester v starem kraju. Navdušeno so bili pozdravljeni predstavniki Ukrajincev, Slovencev in Hrvatov. Kajti Rdeča Armada in Narodno-osvobodilna armada se iz dneva v dan približujeta druga drugi in ni daleč dan, ko se bodo v resnici tudi združile na bojnem polju proti skupnemu sovražniku vred z vsimi drugimi partizanskimi odelki Poljakov, Čehov, Bolgarov in zavezniško armado za končni obračun nad Hitlerjevimi morilci.

Poleg govora na pikniku je prečitana resolucija, po Martinu Bajuku, kjer se zahteva priznanje Ribar-Titove vlade in druga za povrnitev Ukrajinskih delavskih dvoran resničnim lastnikom.

V tej veličastveni manifestaciji so sodelovale skoraj vse tukajšnje organizacije slovenskega porekla s redko izjemo. Nekoliko je res žal temu tudi takih, ki navidezno odobravajo slogo in pravijo da so za svoj narod, toda kaj hladno se ponašajo napram takim prireditvam. Vsa čast in hvala ruskim, ukrajinskim, poljskim, slovaškim in bolgarskim priselencem, kateri so razumeli potrebo in pa značaj neizrecivega trpljenja narodov Jugoslavije bolj, kakor nekateri njenih sinov in hčera.

George Fak, poroč.

Zapisnik redne seje Izvršnega odbora VPZ Bled

Brat predsednik odpre sejo ob 9.15 zjutraj v navzočnosti devet odbornikov Izvršnega odbora.

1 — Čitanje zapisnika seje z dne 16. aprila in 18. junija. Oba zapisnika sprejeta enoglasno.

2 — Poročilo tajnika: Br. tajnik poroča, da je bilo število aktivnega članstva z dne 30. junija 494. Za zadnja tri meseca so suspendirali 4 in črtana pa člana. Vzpostavljeno je novi odsek v Mountain Park Alta pod imenom "Vidmar" št. 15 z 13 člani. Račun tajnika in blagajnika za zadnja tri meseca, priobčen na kraju zapisnika.

3 — Poročilo mladinskega vodja: V teku kampanje se je ustanovilo 5 mladinskih odsekov in sicer pri odseku št. 2 Val D'Or, 22 članov; odsek "Zarja" Sudbury št. 9, 21 članov, "Edinost" št. 11 Toronto, 14 članov; "Novo Mesto" št. 12 St. Catharines, 71 članov; "Sloga" št. 14 Kirkland Lake, 24 članov.

V Mladinski Odelek je pristopilo za časa kampanje 157 članov, katerih skupno število znaša koncem junija 245 članov. Zveza je prešla za članarino od mladinskih odsekov za tri meseca \$72.41.

4 — Odobrena je bolniška podpora za br. M. Špehar radi tri dnevne lokal odsotnosti po točki 33 društvenih pravil, se mu odobri podpora za 15 dni. Nadalje zadeva br. Rus, pri odseku št. 3, Timmins-u, na predlog br. Kraje, da se vpraša za bolj natančna pojasnila od zdravnika, namreč ali je omenjeni povzročil si poškodbe v blaznem stanju in ali je sedaj popolnoma zdrav. Zdravnik naj pojasni iz kakšne-

član prizadeval poškodbe, ga vzroka si je omenjeni ter se za to bodo odložili izplačitev bol. podpore.

5 — Radi vprašanja odseka št. 11, Toronto, glede izplačitve operacijske odškodnine, je sklenjeno, da se ne izplača na podlagi opozorila, katerega smo prejeli od zavarovalnega Urada iz Toronta, da smo podvrženi osebni kazni, če izplačujemo v take svrhe. To vprašanje naj se razpravlja na Konvenciji dne 10. septembra.

6 — Na pojasnilo mladinskega vodja da odpotuje iz Kirkland Lake v Južni Ontario, njegov sedanji naslov je: **Joe Ilc, 14 Main St. Port Dalhouse, Ont.** Mladinski odelki naj vsled tega obrnejo na njegov naslov za vsa nadaljnja vprašanja in poslovanje. Nadalje zavzema dve mesti v Izvrševalnem Odboru in sicer kot vodja Mladinskih Odelkov in podpredsednika Zveze, kar tudi želi obdržati do konca leta. Kar pa po sklepu konvencije glasi, da se v decembru lanskega leta v izločitvi iz Izvrševalni Odbor v Kirkland Lake in z tem utegne odstraniti potovalne stroške. Toda sklenjeno je, da se v slučaju odsotnosti predsednika vrne v Kirkland Lake in zastopa njegovo mesto in to na Zvezne stroške v kolikor se tiče potovanja in zamude časa.

7 — Radi stroškov odvetnika Bruce Williams, ki jih je Zveza izplačala kakor je bilo prej poročano in katerim se članstvo odseka št. 14 protivi izplačati, namreč poravnati Zvezi, je sklenjeno na predlog br. F. Pavček, da mora članstvo dotičnega odseka poravnati omenjeno

vsoto do koncem julija, ako pa ne poravna za to dobo, se vložijo obtožnice na prihodnji Konvenciji. Omenjeni predlog je sprejet z pet proti štiri glasov.

8 — Glede shrambe na Royal Banki (bančni predel) se pooblasti predsednika, da hrani ključe.

9 — Sklenjeno je da se prihodnja seja vrši dne 3. septembra.

Zaključek seje ob 12 uri.

Račun tajnika in blagajnika DOHOTKI ZA DRUGO ČETRTO LETJE. ODSEKI PLACHALI ČLANARINE MLADINSKEGA VŠETA

Odsek	št.	\$	št.	\$
	1	\$438.93		
	2	196.75		
	3	568.		
	4	266.82		
	5	169.50		
	6	92.		
	7	208.		
	8	79.		
	9	204.68		
	10	107.		
	11	269.29		
	12	233.63		
	13	63.50		
	14	347.31		

Drugi dohotki vrnjeni ček za blagajniško mizo \$19.50 Obresli na Royal Banki \$17.56. Bank of Commerce \$6.29. Skupaj \$3.287.76.

IZDATKI BOLNIŠKE PODORE

Odsek	št.	\$	št.	\$
	1	\$505.62		
	2	429.75		
	3	544.50		
	4	190.		
	5	99.12		
	6	100.		
	7	32.		
	8			
	9	72.		
	10	378.		
	11	196.		
	12	67.		
	13			
	14	169.		

Upravni stroški \$251.04. Šesto voj. posojilo \$2000.00. Stroški Advokata \$100.00. Bilanca, Aprila 1. 1944 \$11.503.10. Bilanca July 1. 1944 \$9.656.83.

MLADINSKI ODLEKI VŠETANAVLJENI PRI ODSEKI

Odseku	St.	22 M. čl.	21 M. čl.	11 M. čl.	71 M. čl.	24 M. čl.
	2	22	21	11	71	24
	9	22	21	11	71	24
	10	22	21	11	71	24
	11	22	21	11	71	24
	12	22	21	11	71	24
	13	22	21	11	71	24
	14	22	21	11	71	24

Skupno število mladinskega članstva junija 30. 245. SEZNAM ODSEKOV KOLIKO SO NARASTLI ZA ČASA KAMPANJE

Odsek	St.	1	25	Čl.
		2	1	Čl.
		3	34	Čl.
		4	7	Čl.
		6	3	Čl.
		5	18	Čl.
		7	9	Čl.
		8		
		9	8	Čl.
		10	2	Čl.
		11	25	Čl.
		12	17	Čl.
		13	9	Čl.
		(Drugič Obnovljen.)		
		14	28	Čl.
		15	13	Čl.

(Novo Ustanovljen.)

Skupaj pristopilih odraslih članov za časa kampanje. 199. Zveza V. P. Z. B. Steje Junija. 30 496 aktivnih članov odteh je še nekoliko novih članov kateri niso še plačali pač so bili sprejeti koncem tega meseca kar bo število naraslo čez 500. članov.

Tajnik. V. P. Z. B.

Junaška obramba Sevastopola

Spisal Podadmiral, F. Oktyabrsky

(Prevedel J. Smrke)

Strojničar, Ivan Bogatir

S. Gališev

"Te svinje!" nas ne puste delati, je godrnjal korporal. . . Še enkrat je tvegala. Naj se fašisti priplazijo prav do zgradbe. Kakor hitro bodo blizu, proti-tankovski top, bo uničil.

Sovražne krogle so živigale, ter brenčeče odletavale od cementne zgradbe. Granate so razbijale cementne plošče, razstrelni koščki so poškodovali kolo pri strojnici. Bogatir je bil ranjen v čelo. Kri mu je tekla po obrazu. Ko so prišli Nemci že prav blizu, je utihnil proti-tankovski top.

"To imate sedaj vi podgane" — je zakričal korporal. In ploha ognja se je vsula z njegove strojnice na fašiste. Najbolj srditi boj je trajal kakih petnajst minut. Ena sovražna krogla je prebila roko Bogatirju, ni pa odnehal kljub temu streljati.

Le par Nemcem se je posrečilo, da so se zaenkrat rešili iz tega spopada. Cementna zgradba je še vedno stala, kot nepremagljiva trdnjava, Nemška ofenziva na tem delu fronte se je izjalovila.

Ta večer Ivan Bogatir je bil poslan v bolnišnico. Na njegovo začudenje, čital je v armadnem časopisu odlok najvišjega Sveta Sovjetov, da mu je podeljeno odlikovanje: **"Junaka Sovjetske Zveze!"**

Marija Bajda

L. Ozerov

Sevastopolčani so jo klicali "neustrašena Marusja", ko je bila še predavateljica rdečega križa Pred tem pa je delala za pultom v vaški prodajalni. Ko je izbruhla vojna, je sklenila, da je njeno mesto na bojni črti. Po delu je obiskovala tečaj za strelnice in ko so Nemci prodri do Krima, njeni gibčni prsti so obvezovali rane ranjenecem ravno tako spretno, kakor preje v prodajalni papirnate zavoje.

Bila je postavljena kot predavateljica rdečega križa, pri nekem strelskem batalijonu. In bilo je tukaj da se je postavila kakor mlada neustrašena žena. Ranjenci, kateri so se vračali k svojim odelkom, so ji vedno stisnili roko z smehljajem rekoč: "Hvala Marusja. . . Ti si resnična prijateljica! Te besede so povzročile, da ji je začelo srce hitreje utripati in pojavila se ji je želja, da gre na bojni črto z njimi. Na vsezadnje se ji je izpolnila. Bila je dodeljena k poizvedovalnemu odelku. Izročila je svojo zdravniško opremo svoji prijateljici Tanji Rjabovi, sama je pa vzela avtomatično puško.

Ni to, da je nevarno življenje poizvedovanja utrdilo Marijo. Bila je pogumna mlada žena tudi preje. Ampak njej je izlikalo njen talent za hladnokrvnost pogum, ter dodal še ostrejšo rezilo k že itak močnemu sovraštvu do sovražnika. Marija je sedaj vedela za gotovo to, da kadar preizkušnja pride ne bo omahovala.

Dan preizkušnje je prišel. Vroč junijski dan in skozi gromenje in rjovenje sevastopoljske bitke. Cela fronta je slišal ime Marija Bajda. Naslednje je, kaj se zgodilo: "Marija in njeni tovariši — avtomatičarji — so bili v prednji bojni črti. To noč so Nemci obsvetljavali cel teren z raketami, kakor hitro se je začelo malo daniti, so začeli pošiljati na stotine bomb in granat. Marija je vedela, da je to le začetek. Slabše šele pride. Skupaj z častniškim namestnikom Mihajlom Masijenkom in dvema vojaka, je pazila ostro na nemško črto. Kakor hitro so Nemci skočili iz zakopov, je njena avtomatična puška zapela smrtno pesem fašistom. V par minutah je postrelila deset sovražnih vojakov.

Nemci so pritisnili naprej od vseh strani. Peščica avtomatičarjev, je morala neprestano menjati položaj pri odbujanju divjega napada sovražnika. Marija je stekla od zakopa v zakop, zavzela pripravno pozicijo ter odprla ogenj. Še deset fašistov je obležalo od njenega cilja. Municija je pošla. Pogledala je okoli za drugo, toda niti enega patrona nikjer. Ležala je in premišljala za sekundo, potem pa je skočila po konci in urnih skokov se podala po dovodnem jarku kjer so bile potrebščine in municija. Na njenem potu je zagledala ranjenega Rdečearmeja. Obvezala mu rane in mu pomagala na obvezovališče. Potem brez da bi počivala, pograbila je več zabojer municije in tri ročne granate, ter se podala nazaj kjer se je vršil neenak boj med peščico avtomatičarjev in celo stotnjico nemških avtomatičarjev.

Junaška poizvedovalka je skoraj dosegla svoj cilj, ko je bila njena pozornost obrnjena na neki čuden glas s polja na nasprotni strani. Dvignila se je preko dovodnih jarkov ter zagledala štiri Nemce z avtomatičnimi puškami, kateri so gonili s sabo enega naših mož. Oni, da hočejo imeti živlega, je mislila Marija in v ističas se je tudi odločila, da bo rešila svojega tovariša.

Kratka serija je zapela in tri Nemci, so se zvrnili mrtvi na zemljo, četrti je bil pa ranjen. Rdečearmeje je bil rešen. Brez da bi čakala da poizve njegovo ime, je hitela nazaj do svojih tovarišev.

(Se nadaljuje prihodnjič)

ZAHVALA ZA GOSTOLJUBNOST IN POSTREŽBO

Toronto — Ko sem pred tedni obiskal svojo brata F. Sheryak v Milwaukee Vis. USA., sem se ustavil z svojimi prijateljem, kateri je enak ob tej priložnosti obiskal sorodnike, J. Petricem in njegovo družino v Chicago, da obiščem G. l. urad SN-PJ. Ker je bil ravno praznik 4th July, smo bili za trenutek nekako v zadregi, kako bomo preživeli ta dan v tako velikem tujem mestu. Toda spoznalni smo takoj na prvo vprašanje, da se nahajamo med rojaki Slovenci. Kot navadno segli smo v pogovor in se tudi predstavili drug drugemu, odkod pride-mo itd., ter se obenem tudi dogovorili, da nas ni skrbi za to ali ono stvar. V resnici imeli smo lep popoldan v družbi rojakov in se zabavali prav po domače, da je bilo zabave več, smo se "balinali" po starokranjsko v prostorih "Proletarca" na vrtu.

Ob koncu tudi lepa hvala Mr. in Mrs. Berger, za njih postrežbo v njihovem hotelu na 2653 S. Lawndale Ave, katere pripravljamo rojakom, ko grejo v Chicago, da se oglasijo pri njih in se okre-pajo prav po domače.

Vsem iskrene pozdrave in zahvalo, Torej naj se tem potom zahvalim vsem tistim roja-

J. Sheryak.

Z leve na desno sedeče: M. Slak, S. Fak in S. Holinka, Stoječe: O. Spasuk, J. Senus, P. Dimitrov in Slovačinja.

VELIKI PIKNIK V HAMILTONU

Slovenci iz Hamiltona in okolice priredijo veliki piknik dne 13. avgusta v Fruitland, nedaleč Hamiltona na istem prostoru, kjer so bratje Hrvati že parkrat priredili piknik.

Poleg jestvin in raznovrstne zabave, za ples bo igrala izvrstna godba. Prireditveni odbor se je pripravil tako, da ne bo manjkati ničesar.

Celotni dobiček piknika gre za pomoč našim junaškim bojevnikom, bratom in sestram, materam in otrokom v starem kraju. Torej rodoljubna dolžnost nas veže, da bi ne smelo biti Slovencev ali Slovanov, kateri bi ne podpirali to nadvse plemenito delo.

Vsled tega vas uljudno vabimo vse Slovence in Slovenke, brate Hrvate in Srbe, da se vdeležite piknika omenjenega dne. Enako se pa naproša društva in organizacije, da ne prirede svojih zabav istega dne, marveč, da se skupno podamo roka v roki za pomoč našim trpečim toda junaškim bratom in sestram v starem kraju. V slučaju slabega vremena se piknik preloži za 20. avgusta, to je drugo nedeljo.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na br. Tony Mihelič, 236 Fairfield Ave, predsednika piknika.

Nepozabite rojaki in rojakinje v nedeljo dne 13. avgusta. Prireditveni Odbor:

KDO NAJ POZABI MADRID

Dne 18. julija je preteklo 8 let odkar sta Hitler in Musolini, na zločinski način napadli Španijo. Niti volivni triumf španske rebublikanske vlade Narodnega Fronta se ni do dobra raznesel po tej čudoviti in prirodni čarom napolnjeni zemlji, z svojim do skrajnosti potrpežljivim ljudstvom, je že segla krvava roka za orožje na znotraj in na zunaj z namenom vničiti ne samo demokratično pridobitev španskega

naroda pri volitvah v februarju 1936, marveč podvrči njegovo usodo za nadaljna pokolenja sovražnikom napredka in svobode.

Kdo naj pozabi vrednostne besede španskih matera pri Madridu — junaške bojevnice Dolores Ibarury (Pasionarija)? Mar niso bile njihne besede pereče opozorilo svetu; vsem svobodoljubnim in demokratičnim elementom, pred nevarnostjo ki preti pred fašističnimi morilci? In kako močno opozorilo! Ni potrebno večje očitnosti. Milijoni ljudskih žrtev so priča!

ZA POMOČ SVOBODNI JUGOSLAVIJI

Vancouver — V ta namen so priložili sledeči tukajšnji rojaki, celotno vsoto \$1.741.00. Prispevatelji posamezno so priložili:

John Popovič	\$300.00
Ivan Grdina	125.00
Tony Ogulin	101.00
John Kraševc	100.00
Joe Strodl	100.00
Frank Sodec	100.00
Z. K. Slovencev	50.00
A. Mally (Kamloops)	50.00
John A. Zitko	50.00
John Legat	50.00
Joe Brezovar	50.00
Frank Gorenc	50.00
Frank Ronner	50.00
Tony Malenšek	50.00
Edward Zitko	50.00
John Kerin	50.00
Joe Kokar	50.00
Joe Sterk	30.00
John Simonič	30.00
Frank Sterle	30.00

Joe Mramor	25.00
John Balkovec	25.00
Frank Račević	25.00
Louis Jakše	25.00
Marko Pezdire	20.00
J. Celič	20.00
Joe Zokel	20.00
John Jakša	15.00
Louis Kusel	15.00
J. Jakovič	15.00
Frank Oblak	10.00
Puhala	10.00
L. Jamnik	5.00
Majstrevič. (Kamps)	5.00
J. Černe (Kamps)	5.00
Kernikar (Kamps)	5.00
Frank Zitko	5.00
J. Koželj	5.00
F. Mrvič	5.00
J. Uhan	5.00
J. Benčina	5.00
Jurišič (Kamloops)	0.00
Arsog (Kamloops)	2.00
Skupaj:	\$1,741.00

Uspeh Vse-slovenskega piknika v Norandi

Noranda — Vse-slovenski piknik, katerega so priredile tukajšnje organizacije za pomoč junaškim narodom Jugoslavije dne 1. julija, se je prav dobro obnesel. Piknik se je vršil na dobro znanem mestu pri rojaki, Glin Wood mestu, katerega uspeh je nadvse zadovoljlin. Na zgoreni sliki so naša tukajšnja vrla dekleta, ki so skupno zbrala v tekmi za kraljice piknika okrog 211 dolarjev. Z leve na desno, Doris Dražič, Srpkinja, ki je dobila 2525 glasov; Mery Sibirsky, Ruskinja, 6204 glasov; Anny Novak, Slovenka, dobila 7139 glasov; Matilda Radošević, Hrvatica, dobila je 5276 glasov.

Tem potom se zahvaljujemo vsem, ki so pomagali z delom, vdeležbo ali drugače za uspeh piknika. Posebej se zahvaljujemo tovarišici Any Mudjar, katere je cel čas stala na vhodu, zatem bratom Slovincem in Hrvatom, ki so tako izvrstno pripravili pečenko, posebno Frank Strnad, kateri je največ delal za okusno pečenko. Prav lepa hvala vsem, ki so se vdeležili piknika in nam omogočili dober uspeh. Saj bo čisti dobiček šel le za plemenite svrhe.

Opozarjamo pa one, ki so

se poslužili odtrgati letak na poštenem poslopju. Namreč na poštno poslopjo smo nabili letak za piknik, zlobna roka ga je otrgala takoj drugega dne. Letak se lahko strga — toda našega edinstva pa ne! To naj ve tisti, ki se poslužuje tako umazane dela, da mu to ne bo prineslo željenega cilja, bolj pa prezir od vseh svobodoljubnih ljudi, ki so vsaj toliko dorastli, da spoštuje narodne ustanove in javna naznaila.

Josip Cesič.

D. Dražič, M. Sibirski, A. Novak, (kraljica) in M. Radošević.